

76/21

Sprawozdanie

Zarządu Towarzystwa „Opieki nad
ubogą młodzieżą szkół średnich“

za rok administracyjny 1910.

Nakładem Towarzystwa „Opieki nad ubogą młodzieżą“.
Z drukarni i stereotypii A. Koziańskiego w Krakowie.

Sprawozdanie

Zarządu Towarzystwa „Opieki nad ubogą młodzieżą szkół średnich“ za rok administracyjny 1910.

Walne zgromadzenie Towarzystwa »Opieki nad ubogą młodzieżą szkół średnich« odbędzie się we czwartek dnia 23 lutego 1911 r. o godz. 5 po południu w gmachu V. gimnazjum przy ul. Stachowskiego 5.

Na porządku dziennym:

1. Protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia,
2. Sprawozdanie z działalności Zarządu i jego sekcji wraz z wnioskiem o absolutorium,
3. Wybór Prezesa, Zarządu i Rady nadzorczej,
4. Wnioski członków.

W razie braku kompletu przewidzianego statutem Walne Zgromadzenie odbędzie się o godz. później bez względu na komplet.

Zarząd.

Towarzystwo »Opieki nad ubogą młodzieżą szkół średnich« zostało założone przed laty pięciu celem niesienia materialnej i moralnej pomocy najuboższej młodzieży szkół średnich krakowskich. Badania każdorazowego Zarządu, a głównie komitetu organizacyjnego, przeprowadzone przed zawiązaniem się Towarzystwa w tutejszych szkołach średnich, wykazały, iż około 2000 młodzieży szkolnej znajduje się w Krakowie w nader opłakanem położeniu materialnem, któremu istniejące już stowarzyszenia humanitarne np. Pomoc Koleżeńskie przy każdym niemal zakładzie szczupłą tylko bardzo ulgę mogą przynieść.

Lecz młodzież nasza jest nie tylko w bardzo wielu przypadkach narażona na nędzę materialną, częściej może cierpi ona nędzę moralną, jest bowiem pozbawiona odpowiedniej opieki, odpowiedniego kierownictwa pozaszkolnego. Dowodów na to przytaczać nie potrzebujemy.

Toteż zdając sobie dobrze z tego sprawę, skupia Zarząd w swem gronie coraz większą ilość osób, którym dobro naszej młodzieży szczególnie leży na sercu i obok niesienia pomocy materialnej rozszerza żywą akcyę w kierunku umoralnienia mło-

dzieży. Ponieważ zaś ta ostatnia działalność musi być koniecznie połączona z bezpośrednim zbliżeniem się do tych serc młodocianych, przeto Zarząd, jak corocznie, tak i teraz, zawiązał w swem gronie osobną sekcję, która ma na celu jak najczęstsze zwiedzanie stancij studenckich, dokąd nieraz przez długi czas nie dotrze ciepłe słowo, ani przyjacielska rada w kierunku kształcenia charakteru, tej podwaliny późniejszego życia naszej młodzieży. Chcąc zadaniu w tym kierunku jak najlepiej zadosyć uczynić, podzielił Zarząd wraz z dotyczącą sekcją stancje studenckie na odpowiednie rejony, a członkowie jak najczęściej, o ile możliwości, zaglądali do tych mieszkań, które nieraz z powodu swego opuszczenia nawet na to miano nie zasługują i wszelkimi siłami starali się złemu zaradzić.

Zarząd spełniłby jednak dopiero połowę zadania, gdyby ograniczył się tylko do wykonywania opieki moralnej nad młodzieżą. Wszak trudnoby nieraz było prawić morały, upominać, choćby w jak najbardziej przyjacielski i ojcowski sposób, ucznia głodnego lub lichy odzianego.

W tym przeto kierunku rozwinął Zarząd w roku ubiegłym bardzo skrzętną akcję, objawiającą się już to w dziale niesienia pomocy materialnej młodzieży obojga płci w formie udzielania bezpłatnych obiadów lub kolacyi, w formie zakupu odzieży i książek szkolnych, już to w dziale przyznawania stałych bezzwrotnych zasiłków na opłatę mieszkania, już to wreszcie w dziale jednorazowych, a bardzo nieraz aktualnych zapomóg.

Nie mniejszą również była działalność Zarządu w dziale kontroli postępów w nauce uczniów, zostających pod opieką Towarzystwa, w dziale udzielania informacji poszukującym stancij lub wreszcie w dziale t. zw. skarbowym, mającym za cel obmyślanie środków, zdążających do pomnożenia funduszków Towarzystwa, gdyż z powodu zwiększenia wydatków nie mógł Zarząd poprzestać jedynie na dochodach płynących drogą wkładek członków Towarzystwa. Jak bowiem z zestawienia kasowego widać, wkładki członków zasilają kasę Towarzystwa skromną stosunkowo kwotą, bo wynosiły tylko 377.6 K, podczas gdy zestawienie wykazuje ogólną sumę dochodów 2972.4 K. Tę widoczną resztę i to przewyższającą grubo wkładki członków czerpał Zarząd z innych źródeł, urządzając odczyty, loterye spożywcze lub wreszcie zwracając się do niektórych instytucji finansowych z prośbą o zapomogę na cele Towarzystwa.

Z tego ostatniego źródła udało się Zarządowi dzięki życzliwości odnośnych instytucyj uzyskać kwotę 600 K, a mianowicie: Kasa Oszczędności miasta Krakowa, jak corocznie, tak i w roku ubiegłym przyznała subwencję 500 K, Spółka Kredytowa Tow. Wz. Ubezp. kwotę 100 K, ponadto otrzymało Towarzystwo od bezimiennego ofiarodawcy kwotę 200 K, a od Grona Profesorów V. gimnazjum z okazji imienin dyrektora kwotę 100 K.

Resztę dochodów w kwocie 99'6 K. stanowią datki jednorazowe, przygodnie naddatki członków i inne pozycje drobniejsze.

Zarząd poczuwa się do miłego obowiązku złożenia na tem miejscu wszystkim Świątynnym Instytucyom jakoteż innym Szanownym Ofiarodawcom gorącego podziękowania w imieniu najuboższej młodzieży, przyczem żywi tę niepłonną nadzieję, że i inne Instytucje, idąc za przykładem powyższych, przy rozdziale funduszków na cele humanitarne Towarzystwa »Opieki nad ubogą młodzieżą szkół średnich« pominąć nie zechcą.

Funduszami wymienionymi stara się Zarząd jak najbardziej administrować ekonomicznie, jak najwięcej bowiem obraca na cele właściwe a skromną tylko kwotę przeznacza na administrację. Z zestawienia mianowicie kasowego widać, iż koszta administracyjne wynosiły minimalną kwotę 71'24 K. Stało się to głównie dlatego, iż Zarząd nie potrzebuje opłacać lokalu na biuro, odbywa bowiem posiedzenia w sali konferencyjnej V. gimnazjum, korzystając z uprzejmości dyrektora tego zakładu J. Winkowskiego a zarazem swego Prezesa.

Na obiady i kolacje wydano w ubiegłym roku 623'4 K. Z tego źródła korzystało stale dwudziestu kilku uczniów i uczennic szkół średnich krakowskich. Obiady i kolacje otrzymywali wszyscy w »Taniej kuchni«, a za każdy obiad lub kolację płaćciło Towarzystwo po 20 h. Obiad lub kolacja składa się zwyczajnie z talerza zupy z chlebem, tudzież kawałka mięsa z dodatkiem kaszy lub jarzyny, a uczniowie nasi cieszą się zwykle szczególniejszymi względami kuchni, otrzymując sporsze porcje, za co się należy szczerze podziękowanie Pani Kierownicze kuchni.

Na zapomogi dla biednych uczniów i uczennic wydano 790 K. Z tego źródła otrzymuje kilku uczniów, a głównie uczennic sześciokoronowe zapomogi miesięczne na opłatę mieszkania, nadto z tej kwotę udziela się zapomóg na ewentualne kupno trzewików, ubrań i t. p.

Jeżeli porównamy kwotę wydaną na obiady i wogóle na zapomogi z ogólnym dochodem kasowym, to widzimy poniekąd pozorną sprzeczność. Wydawałoby się bowiem, iż stosunkowo za małą kwotę obraca Towarzystwo na zapomogi dla młodzieży. Sprzeczność tą tłómaczy się tem, iż na jednym z posiedzeń w roku ubiegłym powziął Zarząd uchwałę, która zaznaczy jeszcze wydatniej jego działalność. Oto postanowił corocznie przelewać połowę funduszu obrotowego Towarzystwa do świeżo powstałego funduszu budowy Bursy studenckiej im. Dra Henryka Jordana. Wskutek tego chwilowego ograniczenia pomocy materialnej dla młodzieży wzrasta stopniowo, aczkolwiek bardzo powoli, kwota przeznaczona na Bursę i jest nadzieja, że Towarzystwo w bieżącym roku administracyjnym będzie mogło przystąpić do zrealizowania swej myśli zwłaszcza, iż JWP. Prezydent miasta Dr. Leo obiecał ofiarować

imieniem gminy bezinteresownie plac pod budowę wspomnianego zakładu wychowawczego.

Towarzystwo żywiąc nadzieję, iż społeczeństwo poprze jego usiłowania, zabiera się z ochotą do pracy, która kiedyś, a może w niedalekiej przyszłości, obfite ma wydać owoce, z jednej strony świadczyć wymownie, iż cel, który sobie Towarzystwo obrało, został w znacznej części spełniony, z drugiej zaś być pomnikiem zasług wielkiego przyjaciela młodzieży i filantropa, jakim był ś. p. Dr. Henryk Jordan.

Zarząd.

Zarząd Towarzystwa wybrany na Walnem Zgromadzeniu ubiegłego roku ukonstytuował się pod przewodnictwem prezesa Dyrektora Józefa Winkowskiego, wybierając I wiceprezesem Dr. Józefa Bogdanika, II wiceprezesem p. Kazimierz Wędkiewiczową, sekretarzem p. Zygmunta Gwizdałę, zastępcami sekretarza: prof. Teofila Stupnickiego i X. Rudolfa Kraupe, skarbniczką p. Stefanę Harasskową, oraz jej zastępczynią p. Emilię Malarską. Zarząd odbywał posiedzenia co miesiąc, organizował sekcje, wykonywał nadzór nad pracami sekcji, przyjmował do wiadomości ich sprawozdania, administrował funduszami Towarzystwa, starał się wraz z sekcją skarbową o ich pomnożenie, wnosił prośby do instytucji finansowych i autonomicznych, rozpatrywał prośby wnoszone przez młodzież szkolną lub jej opiekunów do Towarzystwa, udzielając pomocy tylko rzeczywiście biednym, a pilnym i moralnym uczniom i uczennicom.

Sekcja opieki nad stancjami. (przewodnicząca p. Rektorowa Witkowska)

Sekcja ta miała bardzo obszerne pole działania. Zostawała w bezpośredniej styczności z młodzieżą, otrzymującą pomoc od Towarzystwa, sprawdzała naocznie jej położenie materyjalne, jej postępy w nauce, przyjmowała zgłoszenia właścicieli stancji i pośredniczyła bezinteresownie w umieszczaniu młodzieży zamiejscowej, bacząc na odpowiedni dobór stancji; zwiedzała mieszkania i stancje uczniów, badając nędzę studencką, przyczem posługiwała się metodą zdobytą przez praktykę lat poprzednich.

Korzystając z adresów udzielonych przez dyrekcje szkół, zwiedzała sekcja w ubiegłym roku 1910 około 150 stancji dla najuboższych, których zaledwie kilkanaście uznała za względnie odpowiednie. Cała reszta zupełnie się nie nadaje już do powodu bardzo brudnego, ciemnego, wilgotnego i ciasnego lokalu, już do powodu stosunków rodzinnych i braku opieki. Nędzy studenckiej w tym kierunku jest tak wiele, że niemal w każdej

kamienicy gnieździ się po suterynach, oficynach i poddaszach, gdzie mieszkają ubodzy ludzie w ciężkich materialnych i higienicznych warunkach. Zwiedzanie mieszkań dla ubogiej młodzieży w całym mieście i kontrola nad nimi jest marzeniem sekcji, bo obudziłaby się wskutek tego czujność tak opiekunów jak uczniów i poprawiłyby się może nieco te smutne stosunki. Akcja to jednak szeroka, wymagająca wielkiej liczby osób, któreby się tej pracy podjąć zechciały.

Sekcja wypożyczania książek szkolnych.

(Przewodniczący sekr. Tow. Z. Gwizdała).

Sekcja mając w zapasie większą ilość książek i podręczników szkolnych, ofiarowanych Towarzystwu przez Dr. Andrzeja Chramca z Zakopanego za pośrednictwem prof. Teofila Stupnickiego wypożyczała je biednym uczniom i uczenicom, ułatwiając im w ten sposób naukę.

Sekcja skarbową.

(Przewodnicząca p. Wędkiewiczowa).

Sekcja ta starała się głównie o powiększenie funduszków Towarzystwa, organizowała komitety dla urządzania odczytów, loteryi fantowych, festynów, zasilala kasę Towarzystwa drogą prywatnych znajomości itd.

Sekcja rozdawnictwa ubrań.

(Przewodnicząca p. E. Malarska).

Zorganizowana systematycznie i staraniem swej przewodniczącej dostarczała ta sekcja młodzieży szkolnej w miarę możliwości ubrań i trzewików.

Sprawozdanie kasowe.

Przychód:

1. Wkładki członków	377.60 K
2. Czysty dochód z loteryi spożywczej	1495.48 „
3. Dar Profesorów V. Gimn. z okazji imienin Dyrekt.	100.— „
4. Dar Kasy Oszczędności miasta Krakowa	500.— „
5. Dar Spółki kredytowej Tow. Wz. Ubezp.	100.— „
6. Dar bezimienny	200.— „
7. Drobniejsze datki jednorazowe	99.60 „
8. Procent wpisany na 3 książeczki	99.72 „
Razem	2972.40 K

Rozchód:

1. Obiady i kolacje	623.40 K
2. Opłata mieszkań, zapomogi, ubrania, książki	790.— „
3. Wydatki administracyjne	71.24 „
4. Udział w kosztach Wiecu rodziców i wychowawc.	25.— „
Razem	1509.64 K

Zestawienie:

Przychód	2972.40 K
Rozchód	1509.64 „
Do przeniesienia	1462.76 K

Z tego przelano 20⁰/₀ do funduszu zapasowego w myśl statutu, resztę stanowi zaś fundusz obrotowy przeznaczony w połowie na zapomogi dla młodzieży, a w połowie na Bursę im Dra Jordana, czyli:

Fundusz zapasowy	287.55 K
„ obrotowy	1175.21 „
Razem	1462.76 K

Fundusz obrotowy	1175.21 K
50 ⁰ / ₀ funduszu obrotowego na Bursę im. Dra Jordana	587.10 „
Pozostało na zapomogi	588.11 K

Józef Winkowski
Prezes.

Dr. Józef Bogdanik
I. wiceprezes.

Kazimiera Wędkiewiczowa
II. wiceprezes.

Zygmunt Gwizdała
Sekretarz.

Stefania Harasskova
Skarbniczka.

Za Radę nadzorczą:

Marya Siedlecka.

Tadeusz Dropiowski.

Spis członków Towarzystwa.

1. Baranowska Julia
2. Barberowska Karolina
3. Ks. Prałat Bielenin Józef
4. Prof. Uniw. Dr. Bieńkowski Piotr
5. Prof. Bobrzyński Karol
6. Dr. Boczar Stanisław
7. Boczarowa Stanisławowa
8. Dr. Bogdanik Józef
9. Bogdanikowa Zofia
10. Dr. Borzęcki Eugeniusz
11. Brandowska Helena
12. Ks. Dr. Caputa Józef
13. Chołoniewska Kamilla
14. Ćwikiewiczówna Marya
15. Prof. Uniw. Dr. Cybulski Napoleon
16. Cybulska Julia
17. Ks. Dębowski Michał
18. Dembowska Mieczysławowa
19. Dembowska Elżbieta
20. Dembowski Adam
21. Dorawski Józef
22. Drapella Maryan
23. Prof. Dropiowski Tadeusz
24. Dropiowska Kazimiera
25. Drozdowska Helena
26. Drozdowska Sydonia
27. Dyjakowski Mieczysław
28. Dr. Filimowski Leon
29. Gablenz Wiktor
30. Gablenzowa Wiktorowa
31. Gackiewiczowa Hermina
32. Prof. Gątkiewicz Feliks
33. Gebauer Józefa
34. Godlewska Zofia
35. Grabowski Wincenty
36. Gruzewska Felicya
37. Prof. Gwizdała Zygmunt
38. Harasskova Stefania
39. Prof. Un. Dr. Heinrich Wład.
40. Prof. Dr. Hoborski Antoni
41. Hubertowa Eleonora
42. Prof. Dr. Jakóbiec Jan
43. Ks. Jeż Mateusz
44. Kaplińska Helena
45. Klemensiewicz Edmund
46. Kolischer-Krzetuski Karol
47. Dr. Kosch Teodor
48. Ks. Dr. Kościólek Andrzej
49. Ks. Kraupa Rudolf
50. Prof. Uniw. Dr. Krzyształowicz Franciszek
51. Krzyształowiczowa Józefa
52. Krzyżanowski Stanisław
53. Ks. Prof. Kulig Zygmunt
54. Dr. Kupczyk Bernard
55. Kupczykowa Anna
56. Nadradca skarbu Kurek Józef
57. Kurkowa Józefowa
58. Prof. Leonhard Stanisław
59. Dr. Lewandowski Karol
60. Lipińska Helena
61. Livery Marya
62. Łabęcka Marya
63. Łaszczoza Marya
64. Łuszczyńska Zofia
65. Macharski Franciszek
66. Maciejowska Sewerowa
67. Majewski Aleksander
68. Makowski Stanisław
69. Malarska Emilia
70. Malinowska Lucyjanowa
71. Marchlewska Leona
72. Marchwicki Wojciech
73. Ks. Prof. Masny Jan
74. Mayer Helena
75. Mayówna Jadwiga
76. Prof. Uniw. Dr. Maziarki Stan.
77. Maziarska Stanisława

78. Markiewiczowa Marya
79. Menschekowa Paulina
80. Meyzlówna Janina
81. Michalska Marya
82. Ks. Dr Moliński Andrzej
83. Morozewiczowa Józefa
84. Morzycka Marya
85. Ks. Mytkowicz Andrzej
86. Prof. Uniw. Dr Natanson
Władysław
87. Natansonowa Elżbieta
88. Prof. Uniw. Dr. Nitsch Ka-
zimierz
89. Nitchówna Marya
90. Nowicka Olga
91. Odrzywolska Helena
92. Dr Ostrowski Kazimierz
93. Owczarkiewicz Leontyna
94. Prof. Pachowski Henryk
95. Parczyński Józef
96. Radca szk. Pazdrowski Ant.
97. Pelczarówna Stanisława
98. Pelczarówna Zofia
99. Poseł Dr Petelenz Ignacy
100. Dr Piątkowski Maryan
101. Ks. Piechnik Józef
102. Pintowska Jadwiga
103. Ks. Płonka Ludwik
104. Dr Poźniak Stanisław
105. Radwański Jan
106. Radwańska Marya
107. Ramułtowa Marya
108. Dr Rec Wojciech
109. Prof. Rozmus Antoni
110. Rybiński Adam
111. Rzewuska Augusta
112. Sawiński Wincenty
113. Dr Schnayder Edward
114. Seifmanowa Emilia
115. Siedlecka Marya
116. Skórczewska Marcelina
117. Skórczewski Władysław
118. Ks. Smolarski Wiktor
119. Radca szk. Sołtysik Tomasz
120. Spławinińska Paulina
121. Dr Stafiej Sebastian
122. Starzewska Henryka
123. Steinowa Bronisława
124. Stolzman Henryk
125. Strokowa Jadwiga
126. Prof. Stupnicki Teofil
127. Szolajska Włodzimiera
128. Szurek Karol
129. Szymański Adam
130. Świdarska Teresa
131. Tesseyre Maya
132. Tretiakowa Zofia
133. Radca szk. Vimpeller Roman
134. Warchałowska Helena
135. Waśniewska Józefa
136. Ks. Dr Wądołny Czesław
137. Prof. Weigel Michał
138. Wędkiewicz Kazimierz
139. Wędrychowska Gabryela
140. Prof. Uniw. Dr Wierzejski
Antoni
141. Dr Wilczyński Ludwik
142. Dyr. Winkowski Józef
143. Winkowska Klementyna
144. Wiśniowska Józefa
145. Rektor Dr Witkowski August
146. Witkowska Antonina
147. Wolińska Marya
148. Prof. Zachemski Jakób
149. Zarembowa Ksawera
150. Zarębina Małgorzata
151. Dyr. Zawiliński Roman
152. Zdziechowska Maryanowa
153. Zieleniewska Edmundowa
154. Łepki Bohdan
155. Znietkiewicz Władysława
156. Żeglikowska Helena
157. Dr Zeleniński Tadeusz
158. Żelewski Franciszek
159. Prof. Kowalikowski Jan
160. Prof. Nowak Stanisław